

Examen HAVO

2026

tijdvak 1
vrijdag 22 mei
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 59 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

Een middelbare school zoekt een nieuwe docent om per 1 november 2024 een vacature in te vullen. Het gaat om een tijdelijke functie tot het einde van het schooljaar op 31 juli 2025. De beloning is gebaseerd op salarisschaal LB volgens de cao voor het voortgezet onderwijs.

De school gebruikt bij de werving van de docent het onderstaande functieprofiel.

Functieprofiel	
functie	docent Nederlands
taken en verantwoordelijkheden	het geven van inspirerende lessen aan leerlingen van havo 1 tot en met havo 3; het ontwikkelen van lesmateriaal en het mentoraat van een brugklas
vaardigheden	ICT-vaardigheden en sociale vaardigheden.
arbeidsvoorwaarden	conform cao voortgezet onderwijs, salarisschaal LB. Behalve het brutoloon en vakantiegeld biedt de school ook andere beloningsvormen zoals ...(a)....
contractomvang	0,7fte ¹⁾
type arbeidsovereenkomst	contract voor ...(b)...
vereiste kwalificaties	tweedegraads onderwijsbevoegdheid Nederlands

noot 1 1 fte: een volledige baan

De school stelt op basis van bovenstaand functieprofiel een vacaturetekst op. De vacature wordt op de eigen website geplaatst, maar ook op verschillende vacaturebanken²⁾, zoals Meesterbaan.nl.

noot 2 vacaturebank: database met verschillende banen

- 1p **1** Noem een reden voor het gebruik van een vacaturebank bij de werving naast de eigen website.

Voor zowel de school als voor de sollicitant is een functieprofiel van belang.

- 2p **2** Leg voor beide partijen uit waarom dit zo is.

In het functieprofiel zijn de onderdelen arbeidsvoorwaarden en type arbeidsovereenkomst nog niet helemaal ingevuld.

- 2p **3** Wat moet bij arbeidsvoorwaarden (letter a) en bij type arbeidsovereenkomst (letter b) staan?
Neem deze letters over op je antwoordblad en vul verder in.
Letter a: noem een juist antwoord.
Letter b: kies uit: bepaalde tijd of onbepaalde tijd.

Inge Bos heeft gesolliciteerd en is per 1 november 2024 aangenomen. Ze wordt ingedeeld in trede 6 van salarisschaal LB. Haar inkomen voor de rest van het schooljaar 2024-2025 bestaat uit:

- een brutomaandloon;
- 8% vakantiegeld over het brutomaandloon.

Het inkomen wordt berekend op basis van 0,7 fte contractomvang.

In onderstaande salaristabellen wordt telkens het brutomaandloon op basis van 1 fte weergegeven. Per 1 januari 2025 is een nieuwe cao van kracht.

trede	tot en met 31 december 2024 (getal x €1)		
	docent LB	docent LC	docent LD
6	3.814	4.216	4.474
7	3.963	4.441	4.762
8	4.131	4.683	5.083

trede	vanaf 1 januari 2025 (getal x €1)		
	docent LB	docent LC	docent LD
6	4.001	4.426	4.694
7	4.157	4.659	4.995
8	4.333	4.912	5.332

- 2p **4** Bereken het totale inkomen dat Inge in het schooljaar 2024-2025 bij de school verdient.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 en 2.

De btw in deze opgave bedraagt 9%.

De Syrische vrienden Ehab en Damir hebben in 2021 hun restaurant Samen Eten en Delen (SED) ingeschreven bij de Kamer van Koophandel met de vennootschap onder firma (vof) als rechtsvorm.

Hun restaurant heeft een keuken waar Syrische gerechten worden gemaakt. SED streeft naast commerciële doelen ook ideële doelen na. SED organiseert hiervoor wekelijks middagen waar Syrische immigranten samen met Nederlandse studenten maaltijden bereiden en kennismaken met elkaars cultuur. SED stelt daarbij haar kennis, keuken en ingrediënten voor de maaltijden gratis ter beschikking.

Door de toenemende vraag naar de Syrische gerechten besluit SED haar bedrijfs- en organisatiemodel per 1 januari 2025 te veranderen (zie informatiebron 1):

- De commerciële activiteiten gaan verder onder de rechtsvorm besloten vennootschap: SED bv.
- Voor de niet-commerciële activiteiten, de kook- en kennismakingsmiddagen, wordt een aparte stichting opgericht: Stichting SED.

- 2p **5** Geef twee redenen voor de omzetting van een vof naar een bv.

Doordat SED bv vanaf 2025 geen maaltijden meer serveert aan gasten, maar rechtstreeks maaltijden levert aan supermarkten, horeca en bedrijfskantines, worden de marketinginstrumenten door SED anders ingezet.

- 3p **6** Noem drie marketinginstrumenten die door SED anders ingezet zullen worden. Geef bij deze marketinginstrumenten een toelichting (zie informatiebron 1).

De opsplitsing in SED bv en Stichting SED kan voor beide organisaties voordelig zijn. Wanneer SED bv successen boekt, profiteert Stichting SED daar ook van door extra donaties. Andersom profiteert SED bv wanneer Stichting SED succesvol is.

- 1p **7** Leg uit dat het succes van Stichting SED een voordeel kan opleveren voor SED bv.

In de statuten is opgenomen dat Stichting SED een raad van toezicht kan instellen (*zie informatiebron 1*).

- 2p **8** Noem twee bevoegdheden van een raad van toezicht.

In de exploitatiebegroting en de liquiditeitsbegroting van SED bv voor het tweede kwartaal van 2025 ontbreken gegevens (*zie informatiebron 2*). Deze gegevens moeten worden aangevuld.

- 3p **9** Bereken het bedrag dat in het tweede kwartaal wordt ontvangen als gevolg van de verkopen in het tweede kwartaal (letter a).

- 1p **10** Bepaal het bedrag van de uitgaven als gevolg van de 1,2%-lening op de liquiditeitsbegroting (letter b).

- 2p **11** Bereken de interestkosten als gevolg van de 1,2%-lening op de exploitatiebegroting (letter c). Rond af op hele euro's.

De btw wordt per kwartaal verrekend met de belastingdienst en op de laatste dag van datzelfde kwartaal afgedragen. De btw die over het tweede kwartaal kan worden teruggevorderd bedraagt € 13.140.

- 2p **12** Bereken het bedrag aan btw dat door SED bv op de laatste dag van het tweede kwartaal aan de belastingdienst moet worden afgedragen (letter d).

Donatie SED bv aan Stichting SED onder voorwaarde van voldoende liquide middelen

Op 1 juli 2025 zal een kwart van het verwachte resultaat over het tweede kwartaal van 2025 worden overgemaakt (gedoneerd) aan de stichting, indien na uitbetaling hiervan, SED bv nog minstens € 6.000 aan liquide middelen heeft.

- 2p **13** Toon met een berekening aan dat SED bv een kwart van het verwachte resultaat van het tweede kwartaal van 2025 zal overmaken aan de stichting SED.

Opgave 3

Coolblue bv is een (web)winkel die huishoudelijke apparatuur zoals wasmachines verkoopt. De aandelen van Coolblue zijn in handen van de oorspronkelijke oprichter Pieter Zwart (51%) en investeringsmaatschappij HAL (49%). In het najaar van 2021 overwoog Coolblue een beursgang met een emissie van nieuwe aandelen Coolblue.

De aandelenemissie was nodig ter verbetering van de solvabiliteit (EV/VV) en voor de financiering van nieuwe investeringen.

- 2p **14** Leg uit welke aanpassing van de rechtsvorm van Coolblue nodig is, wanneer het bedrijf besluit naar de beurs te gaan.
- 2p **15** Leg uit dat een emissie van nieuwe aandelen leidt tot een verbetering van de solvabiliteit van Coolblue. Betrek in het antwoord zowel de teller als de noemer.

De beursgang en aandelenemissie van Coolblue werd uitgesteld door de komst van concurrent Amazon in Nederland. Hierdoor hadden potentiële beleggers geen interesse meer in de aandelenemissie van Coolblue.

- 2p **16** Leg uit dat de komst van Amazon invloed kan hebben op de toekomstige beurskoers van het aandeel Coolblue, waardoor potentiële beleggers geen interesse hebben in de aandelenemissie van Coolblue.

Tot 2021 hebben leveranciers de uitbreiding van Coolblue gefinancierd. Coolblue koopt wasmachines voor de (web)winkels in bij diverse leveranciers. Deze leveranciers worden pas een maand na levering van de goederen betaald.

- 2p **17** Noem de drie balansposten die veranderen als Coolblue wasmachines op rekening inkoopt.

Opgave 4

In deze opgave wordt de dividendbelasting buiten beschouwing gelaten.

N@Home nv is een Nederlands bedrijf dat handelt in verzorgingsproducten zoals douchegel, geurkaarsen en parfums.

Balans N@Home nv per 31 december 2025 (getallen x € 1)			
debet			credit
Gebouw	1.500.000	Aandelenkapitaal	600.000
Inventaris	600.000	Reserves	250.000
Vorraden	200.000	Resultaat 2025 na belasting	247.500
Debiteuren	25.000	Hypothecaire lening	850.000
Liquide middelen	197.500	Crediteuren	225.000
		Overig kort vreemd vermogen	<u>350.000</u>
	<u>2.522.500</u>		2.522.500

Op 31 december 2025 is het aantal aandelen van N@Home 300.000 stuks.

Het bestuur van N@Home is tevreden over het behaalde resultaat over 2025 en de rentabiliteit van het eigen vermogen in 2025.
Het eigen vermogen bedroeg op 1 januari 2025 € 800.000.

- 2p **18** Bereken de rentabiliteit van het eigen vermogen (REV) na belasting over 2025.

Op 1 januari 2026 stelt grootaandeelhouder Jansen in de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA) voor om het resultaat over 2025 na belasting als volgt te verdelen:

- een dividend van € 0,50 per aandeel beschikbaar stellen en direct uitbetalen.
- het resterende deel van het resultaat reserveren.

Het bestuur bekijkt de gevolgen van dit voorstel voor de liquiditeit.

- 3p **19** Bereken de current ratio op 1 januari 2026 na het beschikbaar stellen en uitbetalen van het dividend volgens het voorstel van Jansen.

Het bestuur is van mening dat een verslechtering van de liquiditeit van N@Home nadelige gevolgen kan hebben voor de aandeelhouders in de toekomst.

- 2p **20** Leg uit dat een verslechterde liquiditeit van N@Home nadelige gevolgen kan hebben voor de aandeelhouders van N@Home in de toekomst.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 3 en 4.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Elles wil haar passie voor koken delen met kinderen. Daarom heeft zij op 1 juli 2020 Kids and Cooking opgericht. Ze heeft een ondernemingsplan gemaakt en het bedrijf bij de Kamer van Koophandel ingeschreven met als rechtsvorm de eenmanszaak.

- 1p **21** Onder welk onderdeel van het ondernemingsplan wordt de passie van Elles voor koken opgenomen?

Bij Kids and Cooking kunnen kinderen hun kinderfeestje vieren in een keuken. Onder leiding van Elles maken de kinderen met recepten een aantal gerechten die zij daarna met zijn allen opeten (*zie informatiebron 3*). De kinderfeestjes vinden plaats in de privéwoning van Elles.

Resultaat per gewerkt uur

Elles heeft de verkoopprijzen van de feestjes al enkele jaren niet verhoogd. Ze overweegt de verkoopprijzen per 1 januari 2026 te verhogen omdat ze duurdere ingrediënten gebruikt.

Wanneer het verwachte resultaat in 2026, bij gelijkblijvende verkoopprijzen, lager is dan € 22,50 per gewerkt uur, zal Elles de verkoopprijzen verhogen. Ze berekent de gestegen kosten van de ingrediënten dan door in de verkoopprijzen (*zie informatiebron 4*).

Per kinderfeestje is Elles, naast de duur van het kinderfeestje, een uur kwijt aan voorbereiding. Daarnaast besteedt ze elke week van het jaar gemiddeld anderhalf uur aan administratieve werkzaamheden.

- 2p **22** Bereken het verwachte aantal gewerkte uren van Elles in 2026 (*zie informatiebronnen 3 en 4*).
- 1p **23** Bereken de dekkingsbijdrage per kinderfeestje van 6 kinderen (*zie informatiebronnen 3 en 4*).
- 6p **24** Bereken de verwachte totale constante kosten over 2026 (*zie informatiebron 4*).
Vul de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Bij kinderfeestjes met meer dan 6 kinderen is de dekkingsbijdrage per kinderfeestje gelijk aan het bedrag dat bij vraag 23 berekend is.

- 2p **25** Toon met een berekening van het resultaat per uur aan of Elles haar verkoopprijzen voor het jaar 2026 gaat verhogen (*zie informatiebron 4*).

Opgave 6

Ada en Chris hebben plannen om te trouwen en daarna een huis te kopen. Voor de aankoop van een huis willen ze eigen geld inbrengen: Chris € 50.000 en Ada € 25.000. Omdat Chris meer spaargeld inbrengt wil hij in geval van een scheiding een groter aandeel van de waardestijging van het huis. Ada is hiermee akkoord.

Ada en Chris gaan trouwen in de vorm waarbij dit mogelijk is.

- 1p 26 In welke vorm trouwen Ada en Chris?
- A met huwelijkse voorwaarden
 - B in gemeenschap van goederen
 - C in beperkte gemeenschap van goederen

Ada en Chris kopen op 1 januari 2025 een woning voor een koopsom van € 450.000. Voor de financiering gebruiken ze, naast het ingebrachte spaargeld, voor het overige deel een hypothecaire lening bij de bank.

- 1p 27 Zijn Ada en Chris hypotheekgevers of hypotheeknemers bij deze hypothecaire lening?
- 2p 28 Leg uit dat zowel het inbrengen van eigen geld als het in onderpand geven van het huis, het risico voor de bank verkleint.

De hypotheekadviseur geeft aan dat Ada en Chris kunnen kiezen uit een hypothecaire lening met aflossing op basis van annuïteiten en een hypothecaire lening met lineaire aflossing.

Hieronder is informatie over beide hypotheekvormen te vinden:

	aflossing op basis van annuïteiten	lineaire aflossing
leenbedrag	€ 375.000	€ 375.000
ingangsdatum lening	1 januari 2025	1 januari 2025
looptijd	30 jaar	30 jaar
interest per jaar	3,75%	3,75%
annuïteit per jaar	€ 21.032,86	
betaling aflossing en interest	jaarlijks achteraf op 31 december, voor het eerst op 31 december 2025	jaarlijks achteraf op 31 december, voor het eerst op 31 december 2025

Ada en Chris kiezen voor de hypothecaire lening waarbij zij over de totale looptijd van de lening de laagste interestkosten hebben. De totale interestkosten over 30 jaar van de lineaire hypothecaire lening met lineaire aflossing bedragen € 217.968,75.

- 1p **29** Toon met een berekening van de totale interestkosten van de lening met aflossing op basis van annuïteiten aan dat Ada en Chris voor een hypothecaire lening met lineaire aflossing kiezen.

Ada en Chris kiezen voor een hypothecaire lening met lineaire aflossing. Het belastingvoordeel op de interest van Ada en Chris bedraagt 40%.

- 2p **30** Bereken de totale uitgaven in 2025 na belastingvoordeel van deze hypothecaire lening.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.